

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ivlii Et Avgvsti

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10261

De S. Ottone episcopo Babenberge[n]si, Pomeranoru[m] apostolo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77405)

penè amittere auditum, obstructis sanguine aurium meatibus. Delatus à parentibus in oratorium S. Suuithuni, vt solus auditus ei redderetur, non id modò impetrauit, sed etià alia, quæ non rogauerat. Mulierem quandam dormientem ostio aperto in villa ciuitatis Vuintoniensis, lupus è lecto abspertauit in syluam, & horrendo ululatu alios ad se lupos acciuit. Mulier & inedia & ætate debilis, quid faceret ignorabat. Conuertitur ad preces, diuinam implorat opem, S. Suuithunum appellat. Lupus, eius audito nomine, obdormiuit: mulier se subducit: lupus euigilās, cum socijs eam insequitur, sed lædi non potuit, quam Dei & beati Pontificis misericordia liberandam susceperat.

Statuam quandam S. Suuithuni Episcopus Schireburnensis à fratribus acquisi-
ram, honorificè in ecclesia sua collocauit, vbi præclara miracula crebrò edi solebāt. Statua S. Suuithuni, & miracula ad eam.
Ad hanc statuam quidam leprosus non curationis obtinendæ causa, sed vt ab illis, qui eo in loco preces funderent, stipem acciperet, accessit. Cumque paululum illic obdormiuisset, visum est ei S. Suuithunum adesse, lepram ipsius manu abstergere, & morbum illum omnem repente ab ipso depellere. Euigilans, latus coram omnibus cingulum soluit, & se purgatum ostendit.

VITA S. OTTONIS EPISCOPI BABENBERGENSIS ET APOSTOLI POMERANORVM, MUTATO

passim stylo per F. Laurentium Surium, ex quodam antiquo MS. libro descripta. Authoris nomen aberat, sed satis apparet eum scripsisse bona fide.

BEATISSIMVS Otto Episcopus è Sueuia duxit. originem. Parentes habuit Bartholdum Comitem & Sophiam, nobilitate magis, quàm rerum opulencia insignes. Conditione enim ingenui, summis principibus sanguinis generositate erant pares, sed impares censu. Ij cum filium suum Ottonem in prima ætate literis traditum, diligenti cura quæsito illi magistro, ad puberes annos perduxissent, vita functi sunt, facultatesque eorum & pecunias alter filius Fridericus, futurus miles, possedit. Ottonem igitur studiorum causa in exteris regionibus degente, frater eius adhuc puer, domum pro viribus gubernabat, tenues sanè impensas Ottoni in literas incumbenti suppeditans. Cùm iam autem Otto Grammaticæ præcepta, itemque Poëtæ & Philosophos quosdam tenaci memoria complexus esset, nec haberet sumptus, ad studia sublimiora aspiranti necessarios, noluit fratri aut alijs cognatis importunum & odiosum se præbere, iam tum in ipsa adolescentia secutus verecundiam & bonæ existimationis decorum atque pulchritudinem.

Itaque in Poloniam peregrè profectus, vbi nouerat literatorum esse penuriam, ludum literarium aperuit, & tum alios docendo, tum seipsum quoque magis magisque ad eruditionis profectum vrgendo, breui sibi & rem auxit familiarem, & honori habitus est. Idioma quoque regionis illius didicit, sensumque ad altiora progrediens, parsimonia, frugalitatis & continentia studijs eruditionem suam illustrauit. Atque hac ratione omnibus charus & gratus effectus, in magnorum virorum & potentium sese amicitiam & familiaritatem insinuauit, non parùm illi eam ad rem conferente corporis elegantia, & quòd valdè idoneus & opportunus videretur legationibus obeundis, & inter sublimes personas vltro citroque ferendis responsis. Adscitus verò est in aulam Poloniæ Ducis, qui eum legatum misit ad Henricum Imperatorem, eius nominis Quartum. Obiërat enim tum eius Ducis coniunx, & desponsa illi fuit Iuditha, huius, quem diximus, Imperatoris soror. Euenit autem non sine dispositione diuina, vt beatus Otto ad Imperatoris aulam perueniret, in cuius etiam ministerio cum cæteris, quos Capellanos vocant, aliquandiu permansit.

Per id tempus Imperatores Ecclesiarum inuestituras conferebant, & quoties Episcopus aliquis decessisset è vita, ecclesia cui præfuerat, pedum & annulū ad Imperatorem

Iulij 2. sed translatio eius fo- lenniter celebratur 30. Seprebris. Cap. 1.

Cap. 2. Abit in Poloniam S. Otto.

S. Otto multis donis & gratijs ornatur.

Cap. 3.

rem

*Ea res te-
merè à qui-
busdā Im-
peratorib⁹
vīrū pata,
multas in
Ecclesia tur-
bas excita-
uit.
Fit Cancel-
larius Im-
peratoris.*

rem transmittēbat, ab eius aula petēs sibi dari Episcopum. Itaq; multi nobiles & prestantes viri, cognati & filij principum, Imperatoris aulam sequebātur, Capellanorum ei ministerium exhibentes, spe alicuius Episcopatus obtinendi. Inter quos omnes ea se moderatione & equabilitate comparabat Otto, vt neque ex sublimitate inuidiam, neque ex abiectione & vilitate contēptum sibi conflaret. Accidit tum, vt Imperatoris Cancellario in Episcopum promotō, in eius locum ab Imperatore Otto subrogaretur. Quo sanè munere ea dexteritate, industria & comitate perfunctus est, vt alicui omnes multa eum beneuolētia & studio complecterentur, eique deferrent. Interea Babenbergensis Episcopus Rupertus anno Christi millesimo centesimo secundo excessit è viuīs, allataque sunt Episcopatus insignia ad aulam Imperatoris, & preces oblatae Imperatori pro pastore dando. Ille verò sex mensium sibi voluit spatia permitti ad deliberandum. Interim ecclesiā Babenbergensis Clerus & populus pro idoneo antistite Dominum attentissimè deprecabantur. Elapsis indè mensibus sex, Imperator significauit Babenbergensibus idoneum se ipsis pastorem reperisse. Illi igitur inter spem & metum anxij, attentius rem Domino commendabant: cumque nuncij tam Clerici quàm laici profecti essent ad aulam Imperatoris, ceteri omnes à minimo ad supremum vsque proximo ante Saluatoris natalem Dominico die, instituta cum Crucibus processione, ad montem S. Michaelis ascenderunt, suffragia petaturi, vt beatissimus Michael Archangelus, cælestis militiæ signifer, suis precibus à Domino ipsis bonum, strenuum, peritum pastorem & præfulem impetraret. Eos autem pro sua misericordia & veritate exaudiuisse Dominum Deum, & beatissimum Michaelē Archangelum, ipse certus rei probauit euentus.

Cap. 4.

Enimuerò & legati Babenbergensis ecclesiæ ab Imperatore honorificè sunt accepti, & in suo negotio felicissimè expediti. Cum enim Imperator illos ad se vocasset, ita locutus est: *Quanta nobis cura sit ecclesiā vestra, hinc animaduertere potestis, quòd non temerè aut subitò rectorem vobis præficiendum putauimus, sed adhibita temporis mora, itemq; consilio & matura deliberatione. neque id mirū sanè, quāddò à propinquis & progenitoribus nostris ea, vt nōstis, ecclesiā benè fundata, prædijs, possessionibus & omnium rerum copia & affluentia instructa & sublimata est, atque ea omnia, quod de alijs ecclesijs dicere vix ausim, integra etiamnum atque sartatecta ei conseruantur: ita vt iure meritoq; prouidum, sagacem, & qui eius facultates tueri nōrit, non vanū & superbia tumidum, illi gubernatorem cōstitui oporteat. His atque id genus alijs sermonibus Imperatore suum consiliū semel atq; iterum legatis cōmendante, quidam ex eis propemodūm dilationis pertraxi, vbi vel quisnam sit ille, quem ipse delegerit, sciscitabantur. Tum Imperator: En, inquit, præstō est: & manu apprehendens Ottonem, (erat autem ille forma corporis egregia, bonis indutus vestibus, tonsura & toto habitu intus & foris Clericum representans) Hic, inquit, hic est vester dominus & Babenbergensis ecclesiæ antistes. Consternati autem legati, inuicem sese respectant, in ipsum quoque Ottonem identidem suos oculos coniungunt. Porrò nobiles plerique, qui aut sibi, aut suis cupiebant, nutibus ac mustratione legatos, nè illum recipiant, instigant. Itaque subtristes legati: Sperabamus, inquit, aliquem ex aulæ vestræ maiestatis proceribus vel principibus nobis notum præfulem & dominum nos accepturos. Hic verò quisnam sit aut vndè, incōpertum habemus. Tum Imperator: Vultisne, inquit, scire, quis & cuius sit iste? Illis se id velle respondentibus: Equidem, ait, pater eius ego sum, & Babenberga mater eius erit. A qua nos sententia non decedemus. Si quis autem sese opponere ausus erit, is proculdubio nostram in se indignationē conuertet. Neque enim vel leuitate animi, vel priuatis commodis ducimur: sed quod honestum inprimis & illi ecclesiæ vel maximè necessarium visum nobis est, id simplici animo hac in re secuti sumus. De compertis, vt dici solet, non est incertum iudicium. Longa experientia & probatione totum hunc hominem perspectum & cognitum habemus: eius fides, patientia, longanimitas, prudentia, sagacitas, in rebus paruis diligentia, in arduis strenuitas minimè nos latent. Neque ambigere debetis, eius absentiam nostræ domui non parūm detrimenti allaturam, vtpotè qui negotia eius omnia strenuè ac fideliter exequi & expedire hacenus consueuerit.*

*Datur Ba-
benbergen-
sibus Epi-
scopus.*

*Non est stu-
dedum pri-
uato com-
modo, sed
ecclesiæ seu
cōmunita-
tis vtilitati.*

*Virtutes S.
Ottonis.*

Cap. 5.

Hæc vt Otto audiuit, ad pedes Imperatoris aduolutus, vbertim lachrymas fudit. Accurrunt legati, prostratum erigunt: ille contra humiliter recusat, dicit se in opem & tanta dignitate indignum: iustius esse confirmat, viros ingenuos, claros, nobiles, poten-

potentes & diuites capellanos Casaræ maiestatis eum honoris gradum obtinere. Tum verò Imperator: Cernitis, ait, quæ sit huius hominis ambitio. Iam tertio recusat. Duos antea ipsi oblatos Episcopatus ad socios reiecit. Ecquid vobis videtur? Augustanam sedem tradere ei volumus, sed ille sciens hereditatem, ad quam festinat in principio, in nouissimo benedictione carere eos: qui ante ipsum in aula nostræ laboribus & exercitijs versati essent, æquum esse dicebat priores quiete potiri. Idem fecit, cum ei à nobis oblata est Halberstadiensis ecclesiæ sedes. Itaque spe bona ducor, Bambergensi ecclesiæ illum diuinitus reseruatam. Atque hæc dicens, annulum Episcopi, eius digito apposuit, pedum tradidit, & ita inuestitum legatis attribuit. Mox à tota aula ei acclamatur: legatique rem diuinitus agi cernentes, suscipiunt & amplectuntur eum, dominum & patrem suum illum vocantes. Deinde Imperator ait ad illos: Accipite dominum vestrum, & omni reuerentia, studio ac beneuolentia ipsum complectimini. Testor enim eum, qui nouit omnia, non me nosse mortalem quenquam, cui honestius ac tutius eius loci cura credi potuisset. Me quoque viuo & Romani Imperij habenas moderante, quisquis hunc tetigerit, tanget pupillam oculi mei. Hac ratione atque hoc ordine pontificatus cathedram scandere coactus, ægre quidem & cum multa hæsitatione consensit propter contentionem illam, quæ erat inter regnum & sacerdotium causa, inuestituræ & electionum ecclesiarum, quas euacuare sibi que vendicare plus æquo nitebatur imperialis authoritas. Rursus autem verebatur non sine diuinitus nutu iam tertio sibi offerri episcopatum, eumque si tertio repudiaret, posse in ipsum competere illam sententiam: Noluit benedictionem, & elongabitur ab eo.

Tres Episcopus
patus recu-
savit.
Prouer. 20.

Ægre recl-
pit cathedram.

Psal. 105.

Cap. 6.

Inter has ergò angustias positus, quod vnum salutare existimabat, ad sanctæ & Apostolicæ sedis & catholicæ matris auxilium confugere decreuit. In ipso igitur articulo, cum adhuc in aula Imperatoris esset, votum nuncupavit Domino, nunquam se in Episcopatu permansurum, nisi cõsentiente & postulante ecclesia sua, ipsius Pontificis Maximi manu & consecrari & inuestituram consequi mereretur. Porro natalem Christi Saluatoris diem cum Imperatore Moguntia celebrauit. Deinde partim rerentis, partim dimissis legatis, qui ipsius causa venerant, in aula mansit ad quadraginta ferè dies, pro decoro & honestate, tum Imperatore, tum aulicis omnibus permultum ei deferentibus. Inde verò Princeps Augustano & Herbipoleni mandat Episcopis, alijsque aulae honoratis viris, vt eum Babenbergam deducant: qui sanè honestissimo comitatu & multa frequentia ad sedem ipsius pridie Purificationis beatissimæ Virginis Babenbergam eum introduxere, omni clero & populo eum cupidissime expectante. Cum autem eatenus ad oppidum accessisset, vt iam cõspicere posset monasterium cathedralis ecclesiæ, ab equo descendit, calceamenta deposuit, humilitatem animi corporis habitu ostendens: atque ita licet rigeret Februarij frigidum cælum, per niues & glaciem nudis pedibus vsque in sancti Georgij ædem progressus est, occurrentibus ei longo examine clericis & monachis, laicisque, nobilibus permultis cum vniuersa plebe Babenbergensi, cum pompa & processione insigni, cum ornamentis & reliquijs Sanctorum, cum hymnis & cantionibus, ad personam & tẽpus accommodatis, tanta denique cum exultatione & decoro, vt pro dignitate verbis explicari nõ queat. Post officia salutationum, cum illud penetrabile gelu ad eò pedes Episcopi exulisset, vt ipsam vitæ sedem cor & viscera frigus ex toto ferè occuparet, alijs calidam aquam ad abluendos pedes offerentibus, ille gnarus & prudens frigidam poposcit, eique pedes imponens, frigus frigore profligauit.

Nota religionẽ
sancti viri.

Exemplum
preclarum
humilitatis.

Memor autem voti sui, post paucos dies ab ingressu suo in oppidum, priusquam de rebus ceteris quicquam constitueret, nuncios Romam mittit cum literis ad dominum Paschalem Pontificem, eius nominis secundum: à quo per literas euocatus, Romam profectus est: quò cum in ipsis Assensionis Christi ferijs peruenisset, nec ibi Pontificem inuenisset, in Campaniam abiit, & Anagninæ eum reperit. Qui autem cum illo venerant viri honorati, data & accepta salute, Pontificem etiam ecclesiæ Babenbergensis nomine salutant, suasque preces & vota pro electo antistite suo subiungunt. Otto verò nil cunctatus, ordinem & modum suæ ad Episcopatum euectionis exponit, nihil regit silentio, pedum & annulum ad Pontificis pedes deponit, temeritatis & errati veniam petit, addens tamen non sua voluntate, sed aliena potestate ita factum: postulat aduersus seipsum Canonice censuræ ultionem. Tum Pontifex Paschalis, admiratus viri summam prudentiam & constantiam, leuare eum iubet insignia. Ille

Cap. 7.

Romã pro-
ficiscitur.

Vide quàm
agnoscat
Rõ. Pontif-
icis autho-
ritatem vir
tantus.

E

verò

verò negat, indignumque se protestatur. Ait igitur Pontifex: Sancti spiritus solennitas aduentat: tanti ergo arbitri voluntati rem hanc permittere debemus. Cumque vtrò citroque multa satis hinc inter se contulissent, accepta benedictione, Otto cum suis ad hospitium digreditur. Vbi sanè tota illa nocte & sequenti die multa apud se pertractans, & animo voluens accuratè malitiam temporum, angustias, curas, pericula pastorum, inobedientiam, proteruiam, insolentiam subditorum, & quicquid denique & duri aduersi in ea functione accidere possit, plena deliberatione, abdicatis omnibus, priuatus & quietus secum viuere decernit: accitisque itineris sui socijs, quid deliberasset aperit, moxque vale dicens Pontifici & eius curiæ, domum abire coepit. Vnius autem diei itinere confecto, Pontificis mandato reuocatur, missisque donis quibusdam, eorum mystica interpretatione admonetur corpus & animum præparare percipiendis donis Spiritus sancti. Ecquid verò faceret? Obedientiæ præcepto retrahitur, à comitibus impellitur, atque ita cum tremore & reuerentia reuersus ad Pontificem, in ipsa sacratissima Pentecoste, petentibus Babenbergenis ecclesiæ legatis, ab ipso Romano Pontifice accipit inuestituram, & cum multo decore & exultatione totius curiæ, inuocato Spiritu sancto, inter Missarum solènia Episcopus consecratur. Simul autem ab eodem beatæ memoriæ Pontifice id tum accepit priuilegij, quando ex more pro accipienda Episcopali benedictione, Romanæ Ecclesiæ matri, quæ dignos filios honore afficere gaudet, venerandum caput submisit, vt cum antea potestas facta esset Episcopo Babenbergeni quater annis singulis specialis cuiusdam honorificentia prærogatiua, Cruce & pallio vtendi, ipse eiusque successores, quod idoneus & honore illo dignissimus videretur, octies Cruce & pallio quotannis vti possent: neque id ambitione aliqua, sed gratuita matris illius Romanæ Ecclesiæ benignitate. Et ille quidem post honorem Dei, quem in cunctis actibus suis glorificare iucundum ei erat, etiam ecclesiæ, cui præerat, gloriam & decorem cumulare studebat.

A Pontifice consecratur Episcopus.

Priuegiū Episcopi Babenbergenis.

Cap. 8.

Ab eo autem tempore, quo Episcopus consecratus est, operante in illo gratia Spiritus sancti, tam in secularibus, quam spiritualibus & ecclesiasticis negocijs consilio viguit & prudentia, ita vt gratiam & dignitatem sibi auget tum apud omnes generatim, tum illos verò peculiariter, quibus non magis præesse, quam prodesse incipiebat.

Multa construit monasteria.

Primitiæ verò operum eius duo coenobia fuere, quæ extruxit in Episcopatu Herbipolenfi, quorum alterum Vraugia dicitur, sub patrocinio S. Laurentij: alterum Vra, in honorem beati Petri Apostoli: quibus honesta & eleganti fabrica absolutis, quemadmodum omnibus suis monasterijs solebat, prædia, syluas, agros, prata vel precio cõparauit, vel alijs iustis modis acquirere studuit. Deinde in Babenbergeni Episcopatu tertium & quartum condidit monasterium: quorum alterum Michelenualt dicitur, in honorem S. Iohannis Euangelistæ: alterum in Lantheim, in honorem beatissimæ & perpetuæ Virginis Mariæ, Cisterciensis ordinis: nam alia tria ordinis Cluniacensis fuere. Et Michelenualt quidem & Vraugiam, in fundo proprio patrimonij ecclesiæ: Lantheim verò & Vram, in aduentitio condidit. In Episcopatu Ratifponensi sex ædificauit monasteria, è quibus quinque ordinis Cluniacensis fuere. Primum, Entisdorffum dictum, in honorem S. Iacobi Apostoli. Secundum, * Prueningen, sub patrocinio beati Georgij martyris: vtrunque in fundo aduentitio. Tertium, cognominatum est Monasterium, quod cum adiacente parocchia eiusdem nominis, sibi pecunia comparauit ab * Henrico Duce Bauariæ & Diepoldo Marchione, regioque Clotarij Imperatoris priuilegio illud in Babenbergenis ecclesiæ ius & ditionem transtulit. Quartum est Biburgum. Quintum * Adelhartsdorffum: sed Biburgum quidem sub patrocinio beatissimæ Mariæ perpetuæ Virginis: istud verò posterius, in honorem S. Iohannis Euangelistæ: vtrunque autem situm est in fundo aduentitio. Sextum porro est Vuindelbergum, ordinis Clericorum regularium, quos Norbertinos siue Præmonstratenses vocant, in honorem sanctissimæ matris Dei: quod itidem fundum aduentitium habet.

Ecce quomodo patres nostri ecclesiis sanctis dedicarint, quem usum heretici reproband.

Norbertini à Norberto primo fundatore dicuntur.

Cap. 9.

In Episcopatu Halberstadenfi vndecimum eius extat monasterium Regestorffum, ordinis Cluniacensis, sub patrocinio beati Iohannis Baptistæ. Abbatiam enim Vicenbach, quæ nunc, mutato loco & nomine, Regenstorffum appellatur, cum omnibus, quæ iuris illius sunt, à munificentia Henrici Imperatoris Iunioris acceptam, priuilegij regie authoritatis sanctæ Babenbergenis ecclesiæ adiecit, bonaque eiusdem coenobij duplicauit. Cum enim antea non nisi sexagintaduos, vt vocant, mansos habuisset,

23.

buisse, ille alios sexaginta duos adiunxit. In Episcopatu Eisterensi duodecimum construxit monasterium Halsprunnam, ordinis Cisterciensis, sub patrocinio beatissimæ matris Dei: quod quidem cum eius fundo ingenti pecunia coemptum, magnis sumptibus in Abbatiam promovit. In Episcopatu Pataviensi tertiumdecimum eius est monasterium Alrispach, & decimumquartum * Cluniacense sub patrocinio beati Andrea Apostoli iuxta fluviū Anisum. Hoc verò à Lupoldo Marchione dono accepit, in eiusque promotionem viginti mansos & quinquaginta marcas impendit. In patriarchatu Aquileiensi decimumquintum cœnobium condidit in castro Arnoldssteini, ipsa munitione destructa: quod quidem castrum annis quinque & quadraginta cum nonagintaquinque mansis, qui ditionis eius erant, ab ecclesia Babenbergensi abalienatum, ipse multo labore & sumptu recuperavit, adiectisque alijs sexaginta mansis, Abbatiam illic constituit. Hęc nimirum quindecim cœobia, opera illius & benignitas nunquam infœcunda, condidit & propagavit. Præterea verò etiam quinque cellulas, quasi totidem seminis grana ferere curavit, sciens neque eum, qui seminat, esse aliquid, neque qui rigat, sed Deum incrementum dantem. Ex ijs autem grans quidam iam furculi pullulant, poterunt incrementum præstante, in arbores excrescere. Prima dicitur Aspach, in honorem S. Matthæi Apostoli & Euangelistæ: cuius quidem fundum & fundi prædium multo tempore Babenbergensis ecclesia perdidit: sed ille solerti cura perquisitum, in monachorum Cellam mutavit, quæ iam in Abbatiam profecit, multis prædijs ab illo primum, deinde ab alijs fidelibus aucta. Secunda, in Babenbergensi loco in domate S. Michaelis sita est, quam sub patrocinio S. Fidis virginis & martyris, primò sanctimonialium esse voluit, sed postea altiori consilio septem monachis eam attribuit, & cum omnibus, quæ illius sunt, S. Michaeli consignavit. Tertia est Rota, sub patrocinio S. Georgij martyris in Episcopatu Herbipolensi. Quarta Vuessera, in eodem Episcopatu, ordinis Nortbertinorum, in honorem sanctæ Dei genitricis Mariæ. Sed alterius harum fœcunditas, alteri sterilitatem attrulit. Rota enim permanens in sua tenuitate, proficientis Vuessera, tanquam melioris, seruituti subdita est. Non est verò ignorandum, Rotam hanc Ottonem Episcopum ab Agnere Palatina eiusque sorore Adelheida cum sexaginta mansis ecclesiæ Babenbergensi donatam accepisse: quæ verò circum circa adiacent illi cellæ bona, eum emisse ducentis septuagintaquinque marcis, putà agros, sylvas, prata, pascua, molendina, & quicquid vsus aut iuris in eo prædio * Eimo Dux noscitur habuisse. Vuesseram verò construere cœperat Gorbaldus Comes, sed Otto Episcopus eam, dono ab illo acceptam, suis impendijs promovit. Quinta Cella fuit in Episcopatu Herbipolensi * Inchartehausen in pago Tulleuall. Quod si verum fateri liceat, etiã sexta for' in Chartehausen Tuckelhausen iam est. Cartusiense monasteriū eiusmodi rerum esse studiosissimū, ut eius ope locus promoueretur, eius nomini eum adscribere, Babenbergensisque ecclesiæ coram idoneis testibus eum fore promiserunt. Quæ conditione multa etiam illi loco impendit. Sed hætenus de monasterijs & Cellis ab eo constructis dixisse sufficiat.

Porrò verò cathedralis Babenbergensis ecclesiæ monasterium, quod sub eius antecessore, Deo permittente, solis saluis parietibus, penitus conflagrârat, magnis impensis beati viri temporibus pristinae suæ elegantia & dignitati restitutum est. Ipse pavementum stravit, columnas ecclesiæ, quas ignis afflauerat, egregie & firmavit & ornavit, Chorum S. Georgij exaltauit, picturas nihilo prioribus inferiores excitavit, & nec casus similis deinceps formidandus esset, totum monasteriū & turres laminis cupreis contexit, sphaeras & cruces turrium inauravit, omnia denique monasterij ædificia in singulis officinis instauranda, & in meliorem statum euehenda curavit. Quæ verò eidem ecclesiæ facultates & prædia eius benignitate accesserint, præter ea, quæ fundatorum liberalitas iam antè ei contulerat, vel sola Canonicorum mensa non paulo, quam prius fuerit, copiosior satis docere potest. Ecclesia quoque S. Michaelis non medio cres ei debet gratiarum actiones. Nam vetus illa structura cum in sacrosanctæ Eucharistiæ ædicula, siue ciborij, ut author vocat, hemisphaerio intrinsecus rimam haberet, veritus ille, ne forte ruinam faciens, monachos læderet, tanquam sibi ea opportunitate oblata gauisus, totam illam sustulit, ipsumque monasterium de integro, & quidem augustius atque grandius extruxit, ipsamque rem frarum, plusquam nonaginta talentorum redditibus annuis, cumulavit: multa quoque eidem loco ornamenta

2. Cor. 3.
Attende huius sancti primum erga religionem affectum in construendis tot monasterijs.

for' in Chartehausen Tuckelhausen iam est. Cartusiense monasteriū

Cap. 10.
Ecclesiā S. Georgij & monasteriū egregie instaurat.

Multum confert ecclesiæ S. Michaelis.

menta contulit, quippe quem singulari quodam studio & benevolentia, tanquam corporis sui post obitum futurum domicilium, semper complexus sit. Multa hinc breuitatis causa prater eo, quae tum huic, tum alijs coenobijs & ecclesijs suis elargitus est, pallia, stolas, casulas, calices aureos & argenteos, cruces, capsas, vrceos, ampullas aureas & argenteas, thuribula, acerras, candelabra, diuersa ecclesiarum utensilia, cortinas, tapeta, vtriusque testamenti codices, aliosque diuersos libros: quorum omnium tam est ingens copia, vt numerus aestimationem vincere videatur. Et est sane admiratione dignum, ab vno Episcopo tot locis tam multa potuisse conferri. Sed haec omnia de fonte rei familiaris ille hauriens, Deo subministrante abunde multa, seipsum non exhaustit: immo, sicuti ipse dicere solebat, quanto plus in Dei opera erogabat, tanto semper magis ipsi, quod erogaret, suppetebat. Quauis autem totus esset in Deo, & omnia sua in caelestes thesauros premittere festinaret: at nihilo minus, vt vir prudens & potens, quod Dei erat, reddidit Deo: & mundo, quod illius esset, non negauit. Quae vero illius in vestitu & victu frugalitas fuerit ac parsimonia, vix vlli credibile videatur. Dixisse enim illum pro certo accepimus, nunquam se in episcopatu panem ad satietatem comedisse. Semper enim sobrius & penes ieiunus a mensa surrexit, apposita omnia, agrotis, egenis, & mendicis impertiens. Quodam ieiunij tempore, cum multa esset piscium penuria, quidam procurator eius lucium non magnum duobus solidis emit, eumque bene apparatus prandenti illi obtulit, modeste obsecrans, vt plus aliquid cibi caperet, seque pisce illo care empro reficeret. Cui Episcopus: Quanti, inquit, emisti eum? Respondit ille: Duobus solidis. Tum Episcopus: Absit, inquit, vt miser Otto solus hodie tot nummos absumat: leuansque discum, iussit eius precij cibum apportari Christo suo, qui illi seipso merito charior esse deberet. Ferro, ait, piscem hunc, sicubi nostri hominem morbo decumbere, aut paralyti cruciari. Ego, qui robustus sum, hoc me pane facile refecero. Ita ille in tanta opulentia delicijs studebat.

Attendant
huc locum
Auari qui
semp egerit.

Insignis in
Episcopo
frugalitas,
& in pauperes benignitas.

Cap. II.

Boleslaus
subiugat Po-
meranos.

Pomeranos
multos con-
uerit S. Ot-
to.

Ab incredulis
multa
patitur.

Cum sic autem egregius pastor ouilis sibi crediti praecipuam gereret curam, Boleslaus Poloniae Dux illum ad se acciuit, vt Euangelij praedicatione ad Christi religionem traduceret Pomeranos, quos Dux ille, Boemorum & Hungarorum fretus auxilio, suae ditioni per id tempus subdiderat. Cuius quidem rei occasione inde Poloniae Dux arripuit, quod Otto Episcopus, vt supra memoratum est, in sua adolescentia versatus in Polonia, eius gentis linguam didicisset. Itaque eius consilium & opem implorabat, vt Pomeraniae populus, quem crudam barbariem vocabat, Christiana doctrina imbutus, ad sacri baptismatis gratiam conuerteretur: multum sane id conquerens, quod nullos neque Episcopos, neque presbyteros, huic operi Domini idoneos & voluntarios, obtinere posset. Ea re cognita, Otto piissimus, & nuncium hunc & professionem hilariter suscipit, rebusque suis compositis, & a Pontifice Romano dimissione impetrata, per Boemiam, Deo duce, in Poloniam peruenit: moxque tribus presbyteris in cooperarios assumptis, Pomeraniam adit. Ei vero Christiernus, terrae illius princeps, qui iam Christianus erat, honorifice processit obuiam, obsecrans Episcopum, vt omnem nauaret operam, quod gens illa ad fidem Christi institui & baptizari posset. Etsi autem Pomerani crassi admodum & dura ceruice essent, at tamen benignus Deus gratiam & spiritum dedit, ita vt venerandus Episcopus studiosè catechizando & fidenter concionando verbum Dei, difficultates omnes peruperit, & breui tempore multum profecerit, adeo vt intra paucos dies ad septem hominum millia vndis salutaribus expiata sint. Cumque Pomerani Principis coniunx, quae etiamnum ethnicismi erroribus implicata tenebatur, tantam diuinam gratiam cerneret largitatem, Euangelium regni Dei etiam ipsa complexa est, & cum familia sua in Christi Ecclesiam, baptismi percepto sacramento, transiit. Effecit praeterea beatus Otto, vir Apostolicus, vt Dux Vuenceslaus viginti quatuor concubinis aut pellicibus suis propudiat, solam legitimam coniugem retineret. Extruxit etiam sanctus Episcopus in ea regione ecclesias, in iisque presbyteros ordinauit. Deinde ulterius in eadem prouincia profectus, Christianam religionem amplecti modis omnibus delectabant: cumque ille magno zelo & conculcatus, multisque contumelijs & ignominijs appetitus. Verum id ille placide ferens, nec minori fiducia verbum Dei quotidie praedicans, Deumque fidei implorans, desiderem illum & socordem populum tandiu tamque accuratè adhortatus est,

vt an-

vt tandem in Christi suave iugum colla sua immiserit. Tum verò pœnitentia ducti, dolebant se virum sanctum, qui ipsos magnis affecisset beneficijs, tam inhumaniter tractauisse. Postquam autem Pomerani Christiana religione initiati fuere, & cultus diuinus ritè apud eos constitutus, vir sanctus ad Babenbergensem sedem suam se recepit, vbi non solum vt Episcopus, sed instar Apostoli cuiusdam, magno cum gaudio susceptus est. Transactis autem anpis aliquot, iterum in Pomeraniam redijt, veritus, quandoquidem multi adhuc in fide infirmi illic essent, & ipsa plâratio tenera, nè inimicus satan semen suum inspergeret, & populum ad apostasiam induceret, sicque relictò Christo, ad idololatriam relaberetur. Itaque per Saxoniam iter ingressus, cum iam secundò Pomeranos pleniori Domini doctrina confirmasset, in Poloniam profectus est ad Boleslaum principem: deindè in suam diœcesim reuersus est.

Sollicitudo ecclesiarum in sancto Dei quanta fuerit, vide.

Referam hoc loco quoddam flagellum eius siue diuinam castigationem, simulque eius & causam siue ordinem, & quid boni inde consecutum sit, exponam. Cum fortè in pago Buchebach diuinarum rerum studiosus chartulam patrociniolum legisset, & in ara ecclesiolæ multas & maximas sanctorum reliquias reconditas animaduertisset, ad nobiliora eas loca transferre cogitabat, vbi maiori in honore & veneratione ab hominibus religiosis haberentur. Itaque adiunctis sibi Clericis, cum prius ieiunio & precibus vacasset, pia animi intentione sigillum altaris resignari iubet: sed hæsitantibus cunctis & trepidantibus, ipse, ferrum arripiens: Absit, inquit, vt tantum decus sub tam vili regimine permaneat: cumque semel atque iterum vel tertio sigillū maleo cecidisset, sanguis è plumbi arcula haud aliter atque ex animantis corpore manauit. Turbatus Episcopus, abijcit ferrum: stupent omnes, coeptū opus intermittitur: ad orationem simul omnes prosternuntur, admissi veniam petunt. Sed pater omnipotens, sapiens & benignus, qui ad disciplinam filium erudire volebat, graui ægritudine Ottonem afficit, adeò vt de vita desperaret. Inualecente indè morbo, cum se putaret minimè eo liberatum iri, Abbatem S. Michaëlis Vuolframmm, quem præcipuè fidum atque familiarem habebat, accersit, vt siue ad vitam, siue ad mortem res spectaret, fide & obsequio fidelis amici vteretur. Illo igitur ad eius lectulum assistente, eiusque dolores modis quibus poterat delinire conante, vir beatus, monastica religionis præcipuus amator, habitu monachi instantissimè se petit indui, dicens, ab annis multis propositum sibi fuisse, abdicata pontificis dignitate, in paupertate spiritus & contritione cordis, sub magistri obediētia Christo seruire. Verùm Abbas vir gnarus & prudens, magnique consilij, obedientiam quidem ægrotantis suscepit, desiderium & petitionem eius laudans: sed habitum deindustriâ distulit. Post aliquot dies meliusculè habet ægrotus: memorque voti sui, religionis habitum expetit, disponit res suas, ad monasterium deportari se mandat. Abbas latus seruoore tanti viri, cum multis honestis viris, quid agendum sit, consultat: illi verò omnibus perpensis, aiunt sibi planè inconsultum videri, talem virum, ecclesiæ & pauperibus Christi adeò necessarium, ad monasterij silentia transferri. Tum Abbas reuerenter ex Episcopo percontatur, velitne promissam sibi obedientiam re ipsa exequi: illoque respondente, in eius nomine, qui pro nobis Deo patri vsque ad mortem obediuit, se ipsi parere paratum esse: Abbas subiungit, In eius igitur nomine tibi præcipio, pater sanctissime, vt sub onere suscepti regiminis vsque ad supremum vitæ tuæ diem perseueres, & ad honorem Dei, vtilitatem Ecclesiæ, consolationem pauperum Christi, leuamentum viduarum & orphanorum ita pergas, vt hætenus consueuisti, & exigas tempora tua in operibus bonis: & vt paucis expediam, facias quod facis: opereris, quod operaris, vitam æternam & centuplum recepturus. Ecquis enim hodiè monachus tantæ perfectionis est, vt eius merita vel paupertatem tuis diuitijs æquiparemus?

Nota rem miram: sed vè hæreticis, qui sacras reliquias etiã summa ignominia afficiunt.

Cupit fieri monachus.

Abbas, cui obedientiam promiserat, non finit eū degere in monasterio

Ab eo igitur tempore Episcopatus Babenbergensis totus in eleemosynas, totus in hospitalitatem erga pauperes & peregrinos collatus est. Quicquid frumenti aut annonæ, quicquid auri vel argenti vsquam vel vnquam inueniri potuit, per manus inopum in caeli thesauros transmissum est. Postea verò tam morbo, quam senio exhaustis corporis viribus, in dies vir beatus coepit dissolui, & agritudinis labore perpetuo ad laborum finem tendere. Sentiens ergo se acriori morbi vi & infestatione ad finem vrgeri, in amicum sibi semper & vsitatū eleemosynarum opus tanto ardentius incubuit, quanto certius perspicebat diū se illud exercere non posse. Videre tum licebat loca omnia, domos omnes circa ipsum sitas, immò totam ciuitatem peregrinis & pauperibus repleti, videre item viduarum & orphanorum longa examina, & cler-

Cap. 13. Mira liberalitas in pauperes.

Luc. 10.

ricorum atque monachorum intrantium & exeuntium multam turbam p̄i, vt ita dicam, negociatoris, iam abire maturantis, sanctissimas nundinas frequentantium. Quidni enim forum sacrum, aut nundinas sacras dicere liceat, vbi terrenis caelestia, caducis aeterna comparantur bona? Feruebant sane circa illius lectum caeli terraque negocia sancta, & Martha semper sollicita ac diu turbata circa multa, immo innumera humanitatis officia, ne languida quidem & mori vicina, cessandum sibi putauit ab operibus suis multis, propter vnum illud, quod sciebat esse necessarium. Cum Abbatibus & Praepositis, cum procuratoribus & dispensatoribus suis de omnibus ordinavit, ecclesias, coenobia, domos hospirales, valetudinaria & diuersoria sua intima recogitatione digessit, singulisque, prout opportunum videbatur, sumptus & res necessarias adiecit. Cerneret iam tum oleam vberem & fructiferam, solito vberiore & copiosissimis fructibus onustam, totam sese carpentium manibus offerre & inclinare: & habet id reuera non mediocre admirationem, inexhausta benignitatis arcam hanc, quae tot iam ante diebus & annis ad largiendum iugiter porrecta & aperta fuerat, tantum etiamnum in extremo vitae tempore inuenire potuisse quod elargiretur. Sed quando tu o Martha, religiosa Saluatoris hospira, vllam posses sentire egestatem? Quis enim dans omnia donanti, vnquam ad inopiam redactus est?

Cap. 14.

Sacramentis
manibus,
sanctam ani-
mam trans-
mittit ad
caelos.

Interea vero languor magis magisque luctantem spiritum urgebat, riteque dispositis omnibus, quaecunque post ipsum victuris praestare poterat, supplici & pura confessione praemissa, olea illa placida & sancta, sacri olei extrema vnctione delibata, sacrosanctum Dominici corporis viaticum accepit: circumstanteque illo suo, semper ipsi familiari, tam clericorum quam monachorum religiosorum collegio, psalmis & orationibus agonem eius Domino deuote ac pie commendantium, plenam operibus bonis & eleemosynis, plenam honoris & gratiae animam ad caelos transmisit. Flebat vero ciuitas vniuersa, iuuenes & virgines, senes cum iunioribus. Flebat omnis ordo & omnis religio: diuites & pauperes, nobiles & mediocres cum rusticis, omnes pariter se patre orbatos lugebant, idque tanto maiori acerbitate, quanto illum cuncti impensius amabant. Porro monasteria & ecclesiae tum propinqua, tum remota, magnates quoque & proceres prouinciae, obitus eius fama percepta, vndique accurrebant, infelices se & ignauos exstimantes, si eius, quem viuentem dilexerant, funeri non adessent, vel si debito honore tanti patris exequias non prosequerentur. Superuenit vero etiam sanctae memoriae Embricho Herbipolensis Episcopus, amicus ad amici exequias. Iam enim totum triduum a decessu eius, corpus beati viri per omnes ecclesias circumlatum, & iugibus sacrificijs indefessisque precibus & eleemosynis beata eius anima ab omnibus fuerat Deo commendata. Quarto autem die, vbi ad sepulcri locum ventum est, Episcopus, quem diximus, comendationem celebrauit, atque inter Missarum solennia, quae pro dilecti patris & amici anima multa intentione agebat, ad moerentem & lugentem multitudinem breuem quidem, sed mellifluum & gratiae plenum sermonem habuit. Sacrificio inde absoluto, in beati Michaelis ecclesia, Comitibus, Marchionibus, aliisque nobilibus viris feretro eius suos humeros certatim supponentibus, sarcophagum leuantibus, aliaque necessaria officia vel ministeria instar operariorum suis manibus religiose exequentibus, corpus beati viri rumulatum est, anno salutis 1139. tertio Nonas Iulij: Episcopatus eius anno 37. Translatum autem est corpus eius anno 1189. sub Clemente 3. pridie Calendas Octobris: quo die festum eius celebratur. Haecenus ex Codice MS. Sunt qui scribant Andream Abbatem extra Babenbergam quatuor conscripsisse libris vitam huius sancti viri, circa annum Christi 1500. sed ea ad meas manus necdum peruenit. D. Iohannes Tritthemius Abbas Spanheimensis affirmat eum in vita & post obitum multis claruisse miraculis

Embricho
Episcopus
Herbipolensis
eius funus
celebrat.

VITA